

EXPUNERE DE MOTIVE

În timpul regimului comunist ateu nu a existat un cadru legal care să continue tradiția poporului român privind clerul militar, în anul 1948 fiind adoptat **Decretul nr. 177 pentru regimul general al cultelor religioase**, care prevedea: *Dispozițiunile legii 68 din 19 Martie 1937, pentru organizarea clerului militar, se abrogă* (art. 58).

În anul 1991, **Constituția României** a consfințit că statul sprijină cultele religioase pentru acordarea asistenței religioase în armată: *Culte religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azil și în orfelinate* (art. 2 alin. (5)).

În anul 1992, **Hotărârea Guvernului nr. 595 privind organizarea și funcționarea Secretariatului de Stat pentru Culte** a delegat sprijinul statului către Secretariatul de Stat pentru Culte: *Secretariatul de Stat pentru Culte are următoarele atribuții: sprijină cultele în desfășurarea activității de caritate și în asigurarea asistenței religioase în armată, spitale, penitenciare, azile și orfelinate, conlucrând cu ministerele și organizațiile interesate* (art. 2 lit. h)).

Cu privire la reglementarea asistenței religioase în armată, aceasta a avut loc mai întâi la nivel de legislație secundară. Astfel, la data de 11 octombrie 1995, **Ministerul Apărării Naționale și Patriarhia Română** au semnat **Protocolul cu privire la organizarea și desfășurarea asistenței religioase în Armata României nr. A4868/7242**, care prevedea: *Până la adoptarea Legii clerului militar și a asistenței religioase în armată, ... se încheie prezentul Protocol: În Armata României se reia activitatea de asistență religioasă, cu caracter permanent, care are menirea să răspundă cerințelor religioase, morale și spirituale ale militarilor ...* (pct. 1).

Referitor la implementarea Protocolului, constatăm următoarele: *Una dintre prevederile esențiale ale Protocolului a constituit-o înființarea Secției de Asistență Religioasă în cadrul Ministerului Apărării Naționale. ... Un moment important în activitatea Secției de Asistență Religioasă l-a constituit selecționarea și pregătirea preoților care au fost încadrați în mari unități și instituții militare de învățământ. Într-o primă etapă au fost selecționați ... 24 de preoți, astfel că, pentru început, au fost încadrate unele comandamente, mari unități, unități și instituții militare de învățământ aparținând tuturor categoriilor de forțe armate. Această primă promoție de preoți militari, care a primit denumirea "Episcop general de brigadă (r.) dr. Partenie Ciopron", s-a străduit și a reușit să împlinească ceea ce Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist le recomanda în cuvântul de învățătură:*

... Sunteți chemați, așadar, frațiiile voastre, să înscriveți pe răbojul inimilor dumneavoastră ca pe o mare onoare, dar și mare responsabilitate, gândul că Armata țării, atât de încercată, care a dat eroi și a păstrat integritatea neamului nostru, așteaptă acum prezența și harul preoțesc în sânul ei. ... La data de 23 aprilie 1996, la Sărbătoarea Sf. Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruință, preoții primei promoții au fost instalați în funcții prin ceremonial religios și militar.¹

Așadar, acest efort postdecembrist, care a condus la reinstituționalizarea clerului militar, s-a materializat prin instalarea oficială a primei promoții de preoți militari în cadrul structurilor forțelor armate la data de 23 aprilie 1996. Această zi are încărcătură simbolică, fiind prăznuit Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruință, care este sfânt militar.

În anul 2000 a fost adoptată legislația primară, întâi **Ordonanța Guvernului nr. 106**, apoi **Legea nr. 195**. Conform acestui act normativ în vigoare, clerul militar este alcătuit din preoți militari care își desfășoară activitatea în structurile forțelor armate. Clerul militar se instituie în Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Protecție și Pază, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Ministerul Justiției - Direcția Generală a Penitenciarelor. Preotul militar desfășoară activități pastoral-misionare, potrivit doctrinei și practicii cultului religios, activități de educație moral-religioasă, precum și activități social-filantropice. Clerul militar colaborează cu ceilalți capelani.

În ceea ce privește recunoașterea rolului clerului militar în misiunea sfântă de a construi caractere și suflete de biruitori în rândul militarilor, remarcăm implicarea **Patriarhiei Române** și a **Ministerului Apărării Naționale**, care a dus la organizarea și desfășurarea convocărilor anuale ale preoților militari din Armata României:

- ✓ După o întrerupere de patru ani, în care lumea s-a confruntat cu provocări și crize majore, în anul 2023, marcarea liturgică a convocării a fost la Catedrala Mitropolitană „Sfântul Spiridon”-Nou, Paraclis Patriarhal, din București. Ulterior, la Palatul Patriarhiei, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a rostit cuvântul intitulat *Cooperarea dintre Biserica și Armată este o tradiție frumoasă și benefică* și a evidențiat că: *Biserica și Armata sunt două instituții naționale fundamentale, care contribuie la existența, rezistența în istorie, devenirea și dăinuirea unui popor; Armata și Biserica împărtășesc valori comune: dragostea față de țară și neam, spiritul de jertfă până la moarte, curajul mărturisirii Adevărului și respectul față de aproapele; O armată puternică se definește prin soldați și comandanți bine pregătiți în științele militare, dar și întăriți moral și sufletește prin lucrarea preotului militar...*
- ✓ În anul 2024, marcarea liturgică a convocării a fost la Biserica Militară de Garnizoană „Înălțarea Domnului” din Bistrița, situată în incinta Brigăzii 81 Mecanizată „General Grigore Bălan”. Cu acest prilej, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului a predicat pornind de la versetele scripturistice *Suferă împreună cu mine, ca un bun ostaș al lui Hristos Iisus. Nici un ostaș nu se încurcă cu treburile vieții, ca să fie pe plac celui care strânge oaste* (II Timotei 2, 3-4). Ierarhul a subliniat importanța misiunii clerului militar.

¹ Constantin Țanu; Ion Ilinca, „Secția asistență religioasă – componenta spirituală a organismului militar”, *Revista Gândirea Militară Românească*, nr. 5, anul 2009, p. 158.

- ✓ În anul 2025, marcarea liturgică a convocării a fost la Catedrala Mitropolitană din Sibiu. La eveniment, Preasfințitul Părinte Varlaam Ploieșteanul, episcopul vicar patriarhal, delegatul Patriarhului României a vorbit despre vechimea slujirii preoțești în oștile domnitorilor români: *În mod instituționalizat, clerul militar funcționează de 175 de ani, dar adevărul acesta pe care l-am spus mai înainte nu a putut fi ținut sub obroc nici măcar în timpul comunismului și am văzut mai multe filme istorice românești cu marile campanii militare ale lui Vlad Țepeș, Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare și alți cruciați, iar în fiecare din aceste filme este subliniat și faptul acesta că Armata era însoțită de oameni ai Bisericii care slujeau nevoile duhovnicești ale celor aflați în războaie. Înaltpreasfințitul Părinte Laurențiu, Mitropolitul Ardealului s-a adresat preoților militari: Știm cu toții că Armata Română este cea mai apreciată instituție din Statul român pentru că este statornică și are o slujire foarte mult asemănătoare cu slujirea pe care o avem noi, ierarhii și preoții Bisericii Ortodoxe: să apărăm ceea ce Dumnezeu ne-a dat în păstrare. Trebuie să fiți un liant, să fiți un sprijin moral, spiritual.*

În aceeași ordine de idei, observăm relația de cooperare dintre **Patriarhia Română** și **Ministerul Afacerilor Interne**, care a dus la organizarea și desfășurarea întrunirilor anuale metodice și de specialitate ale preoților militari:

- ✓ În anul 2023, marcarea liturgică a întrunirii a fost biserica de lemn cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” de la Școala de subofițeri de jandarmi „Grigore Alexandru Ghica” din Drăgășani, județul Vâlcea. La această întrunire, Părintele Ciprian Ion Ioniță, consilier patriarhal la Sectorul social-filantropic al Patriarhiei Române, delegatul Patriarhului României a transmis cuvântul de binecuvântare al Preafericitului Părinte Patriarh Daniel și cuvântul de încurajare în misiunea pe care o au, potrivit legii, militarii și preoții militari. Totodată, Părintele Silviu Marian Dumitrașcu, consilier eparhial la Arhiepiscopia Râmnicului, delegatul Arhiepiscopului Râmnicului a transmis un mesaj din partea Înaltpreasfințitului Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, și cuvântul de bun-venit în această străveche eparhie, reper al spiritualității și culturii românești din Oltenia.
- ✓ În anul 2024, marcarea liturgică a întrunirii a fost biserica cu hramul „Sf. M. Mc. Gheorghe”, din curtea Inspectoratului de Jandarmi Județean „Mihai Bravul”, din Craiova, județul Dolj. Părintele Ciprian Ion Ioniță, consilier patriarhal la Sectorul social-filantropic al Patriarhiei Române și președintele Federației Filantropia, delegatul Patriarhului României a transmis mesajul de binecuvântare și de mulțumire față de gazdele și organizatorii acestei întâlniri. De asemenea, Părintele Adrian Lupu, consilier eparhial la Arhiepiscopia Craiovei, delegatul Arhiepiscopului Craiovei a transmis cuvântul de binecuvântare al Înaltpreasfințitului Irineu Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei și i-a felicitat pe preoții militari prezenți amintindu-le de misiunea pe care o au de îndeplinit: *Slujirea înseamnă să mărturisiți prin faptele voastre iubirea de Dumnezeu, să-i ajutați pe cei care au nevoie de îndrumare, să vă dăruiați necondiționat aproapelui, să-l feriți de primejdii și să-l ridicați din lipsuri și din întunericul păcatelor și grijilor deșarte ale lumii acesteia, fără să nădăjduiți nimic în schimb, și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt.*

- ✓ În anul 2025, marcarea liturgică a întrunirii a fost Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, județul Cluj. Părintele Ciprian Ion Ioniță a acordat preoților militari din structurile Ministerului Afacerilor Interne din partea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel câte o Diplomă omagială cu medalie a Anului Centenar al Patriarhiei Române în semn de apreciere pentru activitatea pastorală desfășurată, pentru devotamentul și implicarea dovedite în cultivarea valorilor morale și spirituale. De asemenea, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului a acordat preoților militari Diplome de aleasă cinstire.

Mai mult, constatăm că **Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române**, în ședința de lucru din 1–2 iulie 2025, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a aprobat instituirea **Zilei clerului militar** în data de 26 octombrie. Această zi are o puternică încărcătură simbolică, fiind prăznuit Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de mir, care este sfânt militar.

În același an, prima marcare liturgică a Zilei clerului militar a avut loc la Catedrala Națională din București. Cu prilejul celebrării acestei zile, Preasfințitul Părinte Varlaam Ploieșteanul, Episcop-vicar patriarhal, delegatul Patriarhului României a arătat că: *De la Constantin cel Mare până în epoca noastră, Biserica și autoritatea au trebuit să lucreze împreună, pentru că Biserica trebuie să se ocupe de bunăstarea sufletească a unui popor, iar Statul și Armata trebuie să-i asigure securitatea și cele necesare din punct de vedere material vieții. Revenirea clerului în rândurile Armatei Române este pe cât de legitimă, pe atât de necesară. Este legitimă, pentru că are o vechime de 175 de ani, iar contribuțiile lui au fost recunoscute nu doar de către Biserică. Sunt volume întregi de studii scrise de istorici militari care arată contribuția fundamentală a preoților militari, din care unii au strălucit nu doar ca duhovnici, ci și în calitate de conducători de oaste în momentul în care lucrul acesta le-a fost cerut. Chiar dacă societatea a evoluat spre secularizare, oamenii au nevoie de susținere spirituală, iar în situația în care ne aflăm sub diferite tipuri de amenințări, când trăim o mulțime de frici care adeseori ne destabilizează, a avea un preot în preajmă și la serviciu, și în misiunile în care participă militarii Armatei Române, este un lucru mai mult decât necesar.* La finalul evenimentului, generalul Gheorghică Vlad, șeful Statului Major al Apărării a acordat mai multe distincții militare onorifice. Emblema de Onoare a Armatei Române a fost oferită Preasfințitului Părinte Varlaam Ploieșteanul, iar Emblema de Onoare a Statului Major al Apărării a fost oferită Părintelui Ciprian Ion Ioniță și Grupului psaltic „Tronos”. Emblema de Merit „Partener pentru Apărare” a fost conferită Părintelui Arhimandrit Ciprian Grădinaru, Ecleziarhul Paraclisului Catedralei Naționale.

Cu toate acestea, la nivelul **Parlamentului României**, după anul 1990 nu a fost celebrat niciodată clerul militar, deși participarea de-a lungul anilor postdecembriști a preoților militari la misiunile de menținere a păcii și de combatere a terorismului internațional a fost apreciată atât de beneficiarii direcți, militarii, cât și de reprezentanții forțelor aliate.

Prin urmare, **propunerea legislativă** instituie anul 2026 ca „Anul clerului militar”.

Anul 2026, care marchează 30 de ani de la instalarea oficială a primei promoții de preoți militari în cadrul structurilor forțelor armate după căderea regimului comunist, constituie un reper relevant din perspectivă istorică și normativă.

În acest sens, Parlamentul României, prin Comisiile reunite pentru apărare, ordine publică și siguranță națională, adoptă un calendar de evenimente dedicate celebrării acestui an.

Calendarul de evenimente cuprinde manifestări științifice, sociale, educative, culturale, artistice și religioase, având ca obiect promovarea clerului militar, a memoriei eroilor și a patrimoniului comemorativ de război, constând, cu titlu exemplificativ, în:

- dezbateri privind:
 - diplomația religioasă și potențialul acesteia de a contribui la prevenirea și soluționarea conflictelor;
 - modelele de bună practică de constituire a clerului militar aparținând cultelor recunoscute, de valorificare în plan educativ a memoriei eroilor și de protejare a mormintelor și a operelor comemorative de război, din perspectivă istorică și în statele membre NATO;
 - propunerile de îmbunătățire a legislației, în actualul context de securitate;
- expoziții, lansări de carte și de filme documentare;
- concerte de muzică militară și religioasă;
- ceremonii militare și religioase, inclusiv depuneri de coroane și jerbe de flori;
- proiecții reprezentative pe clădirea Palatului Parlamentului;
- alte manifestări specifice, desfășurate în condițiile legii.

În acest context, Parlamentul României poate exercita rolul de forum de dialog interinstituțional și interconfesional, în vederea consolidării statutului clerului militar ca factor de susținere a valorilor morale și a demnității umane.

Având în vedere argumentele prezentate, pentru a motiva clerul militar să contribuie, cu și mai mult zel, la cultivarea virtuților ostășești, la formarea răspunderii civice și a sentimentelor patriotice în rândul militarilor, depunem spre dezbateră și adoptare propunerea legislativă – *LEGE pentru instituirea anului 2026 ca Anul clerului militar.*

În numele inițiatorilor,

Senator ~~Nicoleta~~ Pauliuc

Senator ~~Felix~~ Stroe

Tabel cu coințiatorii propunerii legislative – LEGE pentru instituirea anului 2026 ca Anul clerului militar

	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1.	Neagu Nicolae	PNL	
2.	PRISCA RĂZVAN	PNL	
3.	TERBUȘ LAURENȚIU CĂSTNER	PSD	
4.	MILIA MARIAN	PSD	
5.	XAGY VASILE	S.O.S. RO	
6.	STROE FELIX	PSD	
7.	MOHAN AUREL	PSD	
8.	DOGANU EUGEN	PSD	
9.	HICULA MIRCEA CRISTIAN	PSD	
10.	MOISE SORIN	P.S.D.	
11.	MITHI DANIELA	PSD	
12.	Georgescu Gre. Daniel	PSD	
13.	PULY OVIDIU	PSD	
14.	VLAȘIN SORIN	PSD	

15.	Mălăiescu Luca	senator PSD
16.	CARP IONEL	senator PSD
17.	STOKE ECHERINA	dep PSD
18.	ANDREI COSMIN	dep PSD
19.	CIOBERCEANU CIPRIAN	PSD
20.	TĂNĂSESCU ALINA ELENA	PSD
21.	BUGAȚĂ DANA	PSD
22.	CASCAȘ DAN	PSD
23.	RUJAN ION CRISTINEL	PSD
24.	Remmeilă C. Cămin	PSD
25.	PĂMURARU ZĂDĂRĂȘCU-ADRIAN	PSD
26.	FROSTHE IONEL	PSD
27.	STROIERU-CERCA ADRIAN	PSD
28.	Orban Carmin	PSD
29.	Ștefan Ștefan	PSD
30.	DUNCEA HADRIUS	PSD
31.	Ștefan IONEL	PSD

32.	PAUL GHEORGHE	PACE
33.	FEDEROVICI DOINA-ELENA	POD
34.	Colotescu Iosif	PSD
35.	PREȘURĂ ALEXANDRA	PSD
36.	BICA ^C ANDRA	PSD
37.	Vela Ion Marcel	PNL
38.	CATANA CLAUDIU	PSD
39.	GRADU CĂTĂLIN	PSD
40.	PEIU PETRISOR-GABRIEL	AUR
41.	CHELARU MIRCIA	AUR
42.	Silagiu Gheor	AUR
43.	Sera Mihail	PACE
44.	RUSU PETRICĂ LUCIA	PNL
45.	ANISIE MONICA CRISTINA	PNL
46.	BLAGA V.	PNL
47.	BOTA GHEORGHE	PNL
48.	GAZANCIUS, ROBERT	PSD
49.	Popa Morice	PSD

Tabel cu coinșiitorii propunerii legislative – LEGE pentru instituirea anului 2026 ca Anul clerului militar

	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
50.	Petre George Cezar	AUR	
51.	VLADU NICOLAE	AUR	
52.	IACOB C. CIPRIAN	A.N.R.	
53.	VESTER MIHAIL	PNL	
54.	Császár Károly Zolt	UDMR	
55.	TURÓZ LÓRÁND	UD 17R	
56.	Fajér László Ödön	UDMR	
57.	KONRÓD ÁGOTA	U17MD	
58.	Kovács Máté	UDMR	
59.	VELA GHEORGHE	POI	
60.	SILVU WENAO COA	PNL	
61	Parosca Ierof	AUR	
62	Bartan Stefan	Bce	

Tabel cu coinșiatorii propunerii legislative – LEGE pentru instituirea anului 2026 ca Anul clerului militar

	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
63.	ONEA OLGA	PACE	
64.	Laurențiu Pleșu	AUR	
65.	Solomon Adnan	PSD	
66.	RINDER ANA MARANDA	PSD	
67.	RADU FASIAN - CRISTIAN	AUR	
68.	MITAI EMACHE	AUR	
69.	BEZINARIO EUGEN	PSD	
70.	ȚÎR IULIAN	PSD	
71.	WEBER MIHAI	PSD	